

การสำรวจสภาวะพยาธิภายใน ในสัตว์ปีกที่เลี้ยงในพื้นที่ ภาคกลางของประเทศไทยในปี 2549

กิตติชัย อุ่นจิต* กิ่งดาว หมอแก้ว สุภาวรรณ งามจิตต์เอื้อ

กลุ่มปาราสิตวิทยา สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ เกษตรกลาง จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

* ผู้เขียนรับผิดชอบ โทรศัพท์ : 0-2579-8908-14 โทรสาร : 0-2579-8918-19 e-mail : k_unjit@hotmail.com

บทคัดย่อ

ในช่วงปี 2549 ทำการตรวจตัวอย่างลำไส้สัตว์ปีกที่ส่งมาชันสูตรโรค จำนวน 1,033 ตัวอย่าง แบ่งเป็นลำไส้ของเป็ดไข่ไล่ทุ่ง 966 ตัวอย่าง และลำไส้ของไก่พื้นเมือง 67 ตัวอย่าง ตรวจหาพยาธิและโอโอซิสต์ของโปรโตซัวโดยวิธีลอยตัวอย่างง่าย และตรวจหาตัวเต็มวัยของพยาธิด้วยกล้องจุลทรรศน์ พบเป็ดไข่ไล่ทุ่งมีการติดพยาธิภายในดังนี้ *Capillaria* spp. 7.25% (70/966), *Raillietina* spp. 1.86% (18/966), Gastrointestinal (GI) nematode 0.21% (2/966), *Coccidia* 0.21% (2/966), *Ascaridia galli* 0.1% (1/966) และ *Heterakis gallinarum* 0.1% (1/966) ส่วนไก่พื้นเมืองพบ *Coccidia* 38.80% (26/67), *Ascaridia galli* 31.34% (21/67), *Raillietina* spp. 22.39% (15/67), *Capillaria* spp. 16.42% (11/67), GI nematode 8.96% (6/67), และ *Heterakis gallinarum* 8.96% (6/67)

คำสำคัญ: พยาธิภายใน สัตว์ปีก ภาคกลาง

บทนำ

พยาธิภายในในทางเดินอาหารของสัตว์ปีกเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจต่ออุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์ปีกในประเทศไทย เพราะนอกจากทำอันตรายต่อสัตว์แล้ว ยังโน้มนำให้สัตว์มีสุขภาพอ่อนแอ กัดการทำงานของระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย เป็นผลให้เกิดการติดเชื้อแทรกซ้อนจากจุลินทรีย์อื่นได้ง่าย (วิจิตร, 2534; สุวรรณและคณะ, 2546) สัตว์ปีกที่ติดพยาธิจะแคระแกร็น เติบโตช้า ระบบทางเดินอาหารผิดปกติ เช่นถ่ายอุจจาระเหลวเป็นน้ำ หรือถ่ายเป็นมูกเลือด ในรายที่เป็นรุนแรงอาจทำให้สัตว์ตาย (วิจิตร, 2534) นอกจากนี้ยังส่งผลต่อผลผลิต เช่น อัตราแลกเนื้อต่ำและไข่ลด (ประภา, 2522; สุวรรณและคณะ, 2546) ทำให้เกษตรกรสูญเสียค่าใช้จ่ายในการรักษา นอกจากนี้ยังสามารถแพร่เชื้อไปสู่ตัวอื่นในฝูงโดยการกินไข่และตัวอ่อนพยาธิระยะติดต่อที่ปนเปื้อนมากับสิ่งแวดล้อม ทำให้พบการติดพยาธิซ้ำซ้อนในสัตว์ปีกทั้งชุดเก่าและชุดใหม่ เป็นผลให้เกิดการแพร่ระบาดเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะในเปิดไข่ไก่ฟักที่มีการเลี้ยงไม่เป็นหลักแหล่ง (ทวีศักดิ์, 2546) รวมทั้งไก่พื้นเมืองที่มักมีการเลี้ยงแบบปล่อยจึงมีโอกาสดูดพยาธิได้ง่าย (นพและคณะ, 2525; สุวรรณและคณะ, 2546)

พยาธิภายใน ในสัตว์ปีกที่สำคัญในประเทศไทย มีหลายชนิดได้แก่พยาธิใบไม้ พยาธิตัวกลม พยาธิตัวตืด และเชื้อโปรโตซัว (สุภรณ์, 2525; สุวรรณ, 2542) พยาธิใบไม้ที่สำคัญในเปิดและห่าน คือ *Echinostoma* spp. พบในลำไส้ใหญ่และไส้ตัน *Hypoderma* spp. พบในลำไส้เล็กส่วนท้าย และ *Echinoparyphium* spp. พบในลำไส้เล็ก พยาธิตัวตืด (*Raillietina* spp.) พบในลำไส้เล็ก พยาธิตัวกลม ได้แก่ พยาธิเห็บเทอราคิส (*Heterakis* spp.) พบในไส้ตัน พยาธิไส้เดือน (*Ascaridia galli*) และพยาธิแคปปีลาเรีย (*Capillaria* spp.) พบในลำไส้เล็ก ส่วนเชื้อโปรโตซัวได้แก่ เชื้อบิด (coccidia) พบในลำไส้เล็ก ไส้ตัน และลำไส้ใหญ่ โดยสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ จะถ่ายเหลวหรือถ่ายเป็นเลือดสด ตายกะทันหัน ทั้งนี้ความรุนแรงของโรคขึ้นกับปริมาณโอโอซิสต์ (oocyst) ของ coccidia ที่สัตว์ได้รับ รวมทั้งพันธุ์ อายุ สภาพของสัตว์และชนิดของ coccidia (มานพ, 2545)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาวะพยาธิภายในของเปิดไข่ไก่ฟัก และไก่พื้นเมือง ในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย เพื่อประโยชน์ในการวางแผน ควบคุมและป้องกันโรค

อุปกรณ์และวิธีการ

ในช่วงปี 2549 ตรวจซากสัตว์ปีกที่ส่งเข้ามาชันสูตรโรคที่สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ เป็นตัวอย่างจากจังหวัดในเขตพื้นที่สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 1 (สสอ.1) นนทบุรี ชัยนาท อุดรธานี กรุงเทพมหานคร สุพรรณบุรี ลพบุรี สระบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี และปทุมธานี โดยตรวจตัวอย่างลำไส้สัตว์ปีก รวม 1,033 ตัวอย่าง แบ่งเป็น เปิดไข่ไก่ฟัก จำนวน 966 ตัวอย่าง และไก่พื้นเมือง จำนวน 67 ตัวอย่าง จำนวนและชนิดของสัตว์ปีกจำแนกเป็นรายจังหวัด ตามตารางที่ 1 นำสัตว์ปีกมาผ่าซากและเก็บลำไส้ทุก

ส่วน นำอุจจาระในลำไส้มาตรวจหาไข่พยาธิภายใน และไอโอซิสต์ของโปรโตซัวโดยวิธีลอยตัวอย่างง่าย (สุวรรณี, 2542) จากนั้นนำ cover slip ที่มีไข่พยาธิภายในหรือไอโอซิสต์ติดอยู่บนสไลด์และตรวจด้วยกล้องจุลทรรศน์กำลังขยาย 10-100 เท่า เพื่อตรวจหาและจำแนกชนิดของไข่พยาธิ ส่วนตัวเต็มวัยของพยาธิเก็บจากอุจจาระในลำไส้ รักษาสภาพใน 10% ฟอर्मาลินและจำแนกชนิดของพยาธิภายใต้กล้องจุลทรรศน์เช่นกัน

ผล

จากผลการตรวจหาไข่และตัวเต็มวัยของพยาธิภายในในเปิดไข่ไล่ทุ่งพบการติดพยาธิ *Capillaria* spp. มากสุดคือ 7.25% (70/966) โดยกรุงเทพมหานคร พบการติดพยาธิชนิดนี้ในอัตราสูงสุดคือ 50% (2/4) รองลงมาคือ ลพบุรีพบ 12.06% (14/116) นอกจากนี้ตรวจพบ *Raillietina* spp. 1.85% (18/966), Gastrointestinal (GI) nematode 0.2% (2/966), *Coccidia* 0.2% (2/966), *Ascaridia galli* 0.1% (1/966) และ *Heterakis gallinarum* 0.1% (1/966) ตามตารางที่ 2 ส่วนไก่พื้นเมืองพบ ไอโอซิสต์ของ *Coccidia* ในอัตราสูงสุดคือ 38.80% (26/67) โดยอยุธยา พบอัตราการติดเชื้อสูงสุดคือ 75% (6/8) รองลงมาคือ ลพบุรีพบ 62.5%(5/8) นอกจากนี้ตรวจพบ *Ascaridia galli* 31.34% (21/67), *Raillietina* spp. 22.39% (15/67), *Capillaria* spp. 16.42% (11/67), GI nematode 8.95% (6/67), และ *Heterakis gallinarum* 8.95% (6/67) ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 1 จำนวนและชนิดของสัตว์ปีกจำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด	เปิดไข่ไล่ทุ่ง (ตัว)	ไก่พื้นเมือง (ตัว)	รวม (ตัว)
นนทบุรี	19	18	37
ชัยนาท	260	1	261
อยุธยา	43	8	51
กทม.	4	11	15
สุพรรณบุรี	232	9	241
ลพบุรี	116	8	124
สระบุรี	29	2	31
อ่างทอง	130	6	136
สิงห์บุรี	89	0	89
ปทุมธานี	44	4	48
รวม	966	67	1,033

ตารางที่ 2 จำนวนตัวอย่างและชนิดของพยาธิภายในที่ตรวจพบในเป็ดไข่ไล่ทุ่ง

จังหวัด	จำนวน ตัวอย่าง ที่ตรวจ	พยาธิตัวกลม			พยาธิตัวแบน		โปรโตซัว
		<i>Capillaria</i>	<i>Ascaridia</i>	<i>Heterakis</i>	GI	<i>Raillietina</i>	<i>Coccidia</i>
นนทบุรี	19	1(5.26)*	0	0	0	0	0
ชัยนาท	260	16(6.15)	0	0	0	1(0.38)	0
อยุธยา	43	2(4.65)	0	0	0	0	0
กทม.	4	2(50)	0	0	0	0	0
สุพรรณบุรี	232	20(8.62)	1(0.43)	0	0	6(2.59)	1(0.43)
ลพบุรี	116	14(12.07)	0	0	1(0.86)	1(0.86)	0
สระบุรี	29	1(3.45)	0	0	0	0	0
อ่างทอง	130	6(4.62)	0	0	1(0.77)	4(3.08)	1(0.77)
สิงห์บุรี	89	7(7.87)	0	0	0	3(3.37)	0
ปทุมธานี	44	1(2.27)	0	1(2.27)	0	3(6.82)	0
รวม	966	70(7.25)	1(0.1)	1(0.1)	2(0.21)	18(1.86)	2(0.21)

ตารางที่ 3 จำนวนตัวอย่างและชนิดของพยาธิภายในที่ตรวจพบในไก่พื้นเมือง

จังหวัด	จำนวน ตัวอย่างที่ ตรวจ	พยาธิตัวกลม			พยาธิตัวแบน		โปรโตซัว
		<i>Capillaria</i>	<i>Ascaridia</i>	<i>Heterakis</i>	GI	<i>Raillietina</i>	<i>Coccidia</i>
นนทบุรี	18	2(11.11)*	4(22.22)	1(5.56)	2(11.11)	4(22.22)	6(33.33)
ชัยนาท	1	1(100)	0	0	0	0	0
อยุธยา	8	3(37.5)	2(25)	0	3(37.5)	2(25)	6(75)
กทม.	11	1(9.1)	3(27.27)	2(18.18)	0	0	3(27.27)
สุพรรณบุรี	9	2(22.22)	3(33.33)	1(11.11)	1(11.11)	1(11.11)	2(22.22)
ลพบุรี	8	1(12.5)	4(50)	2(25)	0	6(75)	5(62.5)
สระบุรี	2	1(50)	1(50)	0	0	0	1(50)
อ่างทอง	6	0	2(33.33)	0	0	0	1(16.67)
สิงห์บุรี	0	0	0	0	0	0	0
ปทุมธานี	4	0	2(50)	0	0	2(50)	2(50)
รวม	67	11(16.42)	21(31.34)	6(8.96)	6(8.96)	15(22.39)	26(38.80)

* จำนวนตัวอย่างที่ตรวจพบ (เปอร์เซ็นต์)

GI = Gastrointestinal nematode

วิจารณ์

จากการศึกษาครั้งนี้ ผลการตรวจหาพยาธิภายใน ในเปิดไข่ไล่ทุ่ง พบพยาธิ *Capillaria* spp. มากสุด 7.25% (70/966) โดยพบมากสุดในกรุงเทพมหานคร 50% (2/4) รองลงมาคือจังหวัดลพบุรี 12.07% (14/116) สาเหตุที่พบพยาธิชนิดนี้มากกว่าชนิดอื่นๆ อาจเนื่องจากพยาธิชนิดนี้บางสายพันธุ์มีไข่เคืองดินเป็นพาหะกึ่งกลาง จากลักษณะการกินของเป็ดมีโอกาสสูงที่จะกินไข่เคืองดินที่มีไข่พยาธิระยะติดต่อ เป็ดที่ติดพยาธิชนิดนี้จะมี ผลผลิตลด ไข่มีขนาดเล็ก และอาจทำให้ป่วยถึงตาย (สุวรรณณี, 2542) สาเหตุที่กรุงเทพมหานครพบในอัตราสูงสุด อาจเนื่องจากจำนวนตัวอย่างน้อย นอกจากนี้ยังตรวจพบ พยาธิตัวดีด *Raillietina* spp. ทั้งตัวเต็มวัยและปล้องสุก รวมทั้ง โอโอซิสต์ของ coccidia พยาธิตัวกลม พยาธิไส้เดือน (*Ascaridia galli*) และพยาธิ *Heterakis gallinarum* ในอัตรา 1.86% (18/966), 0.21% (2/966), 0.21% (2/966), 0.1% (1/966) และ 0.1% (1/966) ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างจากรายงานของ ประภา (2522) ที่สำรวจพยาธิภายในทางเดินอาหารของเป็ดที่จำหน่ายในกรุงเทพมหานคร พบพยาธิที่แตกต่างกันในอัตราที่สูงกว่า โดยพบพยาธิ *Tetrameres* spp. สูงสุด 47% นอกจากนี้พบพยาธิตัวดีด *Hyploparaxis clerci*, พยาธิใบไม้ *Echinostoma revolutum*, พยาธิตัวดีด *Diorchis* spp., พยาธิใบไม้ *Prosthogonimus macrorchis* และพยาธิใบไม้ *Hypoderaeum conoideum* ในอัตรา 32% , 27%, 25%, 24% และ 11% ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นได้ว่าเป็ดที่ทำการศึกษานี้เป็นเป็ดต่างสายพันธุ์ มีแหล่งที่เลี้ยงต่างกัน รวมทั้งช่วงเวลาที่ทำการศึกษต่างกัน โดยข้อมูลที่ศึกษาในปี 2549 พบอัตราการติดพยาธิต่ำกว่ามาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากเจ้าของสัตว์มีความรู้ในการป้องกันการติดพยาธิในเปิดไข่ไล่ทุ่งและมีการจัดการดีขึ้น

ผลการตรวจในไก่พื้นเมืองพบโอโอซิสต์ของ coccidia มากสุดคือ 38.80% (26/67) รองลงมาคือ พยาธิไส้เดือน (*Ascaridia galli*) 31.34 % (21/67) ซึ่งพบมากกว่ารายงานของ สุวรรณณีและคณะ (2546) ที่ศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบอัตราการติดพยาธิไส้เดือนเพียง 7.2% และ อาคม (2537) ที่ศึกษาในเขตภาคกลาง พบพยาธิไส้เดือนในอัตรา 21.5% อาจเนื่องจากช่วงเวลาที่ทำการศึกษานี้เป็นคนละช่วงเวลา ประกอบกับในปี 2549 ฝนค่อนข้างตกชุกทั่วประเทศและเกิดอุทกภัยในหลายพื้นที่ในภาคกลาง ทำให้เกิดการแพร่กระจายของไข่พยาธิไส้เดือนได้เป็นวงกว้าง แต่พบน้อยกว่า เชิดชัยและคณะ (2528) และ นพและคณะ (2525) ซึ่งทำการศึกษานี้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบในอัตรา 77.61% และ 86.05% ตามลำดับ ในขณะที่การศึกษาครั้งนี้ พบพยาธิตัวดีด (*Raillietina* spp.) 22.38% (15/67) พบน้อยกว่า อาคม (2537) ที่พบพยาธิตัวดีดสูงถึง 86.5% แต่พบมากกว่า สุวรรณณีและคณะ (2546) ที่ศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอัตราการติดพยาธิตัวดีด 14.5% และพบน้อยกว่ารายงานของ เชิดชัยและคณะ (2528) และ นพและคณะ (2525) ที่ศึกษาไว้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอัตราการติดพยาธิชนิดนี้ที่ 88.06% และ 86.05% ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าอัตราการติดพยาธิในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสูงกว่าภาคกลาง อาจเนื่องจากปัจจัยหลายประการ เช่น ความแตกต่างของสภาพภูมิประเทศความเอาใจใส่ของเกษตรกรและช่วงเวลาที่

ทำการศึกษา นอกจากนี้ การศึกษาค้างนี้ยังพบพยาธิ *Capillaria* spp. 16.42%, พยาธิ *Heterakis gallinarum* 8.96% และพยาธิตัวกลมชนิดอื่น 8.96%

ผลการตรวจหาพยาธิภายในในเปิดไข่ไล่ทุ่ง และไก่พื้นเมือง โดยภาพรวมพบว่าไก่พื้นเมืองมีอัตราการติดพยาธิในเปอร์เซ็นต์ที่สูงกว่าเปิดไข่ไล่ทุ่ง ทั้งนี้อาจเนื่องจากเปิดไข่ไล่ทุ่ง มีอายุการเลี้ยงสั้นกว่า และเมื่อโตเต็มที่เกษตรกรมักขายแบบยกเล้า ในขณะที่ไก่พื้นเมืองจะค่อยๆทยอยขาย ทำให้มีโอกาสติดพยาธิเข้าชั้นในฝูง ประกอบกับไม่มีการถ่ายพยาธิอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งระบบการเลี้ยงที่เป็นแบบปล่อย เป็นผลให้โอกาสติดพยาธิมีมาก แนวทางในการแก้ปัญหาโรคพยาธิ ควรถ่ายพยาธิทั้งฝูง และป้องกันการติดพยาธิซ้ำโดยถ่ายพยาธิทุก 4-6 เดือน (Soulsby, 1982) นอกจากนี้ควรกำจัดพาหะกึ่งกลางของพยาธิ เช่น กำจัดหอยในแหล่งน้ำ หมั่นตรวจสุขภาพ และคัดแยกตัวป่วยหรือแควะแกร็นออกจากฝูง

สรุป

จากการศึกษาค้างนี้พบ เปิดไข่ไล่ทุ่งติดพยาธิ *Capillaria* spp. 7.25%, *Raillietina* spp. 1.86%, GI nematode 0.21%, *Coccidia* 0.21%, *Ascaridia galli* 0.1% และ *Heterakis gallinarum* 0.1% ในไก่พื้นเมืองพบ *Coccidia* 38.80%, *Ascaridia galli* 31.34%, *Raillietina* spp. 22.39%, *Capillaria* spp. 16.42%, GI nematode 8.96% และ *Heterakis gallinarum* 8.96%

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด พื้นที่ สสอ.1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บตัวอย่างและเจ้าหน้าที่กลุ่มปราชญ์วิทยา สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ ที่ช่วยดำเนินการในห้องปฏิบัติการ

เอกสารอ้างอิง

- เชิดชัย รัตนเศรษฐากุล สาทิส ผลภาค ปัญญูติ เหล่าไพบุญย์ มานวิกา ผลภาค และดรฤณี ทนต์สุวรรณ.
2528. การศึกษาปรสิตของไก่พื้นเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *เวชสารสัตวแพทย์*.
15(3): 229 - 241.
- ทวีศักดิ์ ส่งเสริม. 2546. โรคจากพยาธิภายนอกและภายใน. โรคเปิดและห่านในประเทศไทย พยาธิ-
วิทยาและการวินิจฉัยโรค. ศิริโรจน์การพิมพ์ กรุงเทพฯ. หน้า 58 - 65.
- นพ สุขปัญญาธรรม ธนวัฒน์ นันทมิ่งเจริญ สุภรณ์ โพธิ์เงิน และมานพ ม่วงใหญ่. 2525. การสำรวจ
พยาธิของไก่พื้นเมืองในชนบท. *เวชสารสัตวแพทย์*. 12(4): 227 - 237.
- ประภา นรพัลลภ. 2522. การสำรวจชนิดของหนอนพยาธิ (helminthes) ในทางเดินอาหารของเป็ด
(*Anas sp.*) ที่จำหน่ายในกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สัตววิทยา)*
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 80 หน้า.
- มานพ ม่วงใหญ่. 2545. เอดิคอมเพล็กซ์ และค็อกซิเดียในสัตว์ปีก. *วิทยาศาสตร์สัตวศาสตร์สัตว
แพทย์*. พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 70 - 99.
- วิจิตร สุขเพณีส. 2534. ประสิทธิภาพของหมากต่อพยาธิภายในของไก่พื้นเมือง. *สัตวแพทยสาร*. 42(2):
87 - 91.
- สุภรณ์ โพธิ์เงิน. 2525. หนอนพยาธิวิทยาสาขาสัตวแพทยศาสตร์. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. 346 หน้า.
- สุวรรณ นิธิอุทัย. 2542. โรคและการวินิจฉัยปรสิตหนอนพยาธิทางสัตวแพทย์. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. 392 หน้า.
- สุวรรณ นิธิอุทัย สุดจิตต์ จุ่งพิวัฒน์ และวพร สุขุมวาสี. 2546. การศึกษาหนอนพยาธิในทางเดิน
อาหารของไก่พื้นเมืองและประสิทธิภาพของยาบีเบนดาโซลต่อหนอนพยาธิ. *เวชสารสัตวแพทย์*
33(3): 66 - 72.
- อาคม สังข์วรานนท์. 2537. หนอนพยาธิที่เป็นปรสิตของไก่พื้นเมืองในเขตภาคกลางของประเทศไทย.
วิทยาสารเกษตรศาสตร์ (วิทย) 28: 402 - 412.
- Soulsby, E.J.L. 1982. Helminths, arthropods and protozoa of domesticated animals. 7th ed.
The English Language Book Society and Bailliere Tindall, London, England. 809 p.

Survey of Internal Parasites in Poultry in Central Region of Thailand in 2006

Kittichai Unjit* Kingdow Mohkaew Supawan Ngamjiteua

Parasitology Section, National Institute of Animal Health, Bangkok 10900, Thailand

*Corresponding author telephone: 02-579-8908-14 ext.324 e-mail: k_unjit@hotmail.com

ABSTRACT

During 2006, a total of 1,033 intestine samples were collected from 966 free-ranged ducks and 67 native chickens in central region of Thailand. The samples were examined for intestinal parasite eggs and protozoa oocyst by simple sedimentation technique and for adult parasites by microscope. The results in the ducks revealed *Capillaria* spp. 7.25% (70/966), *Raillietina* spp. 1.86% (18/966), Gastrointestinal (GI) nematode 0.21% (2/966), *Coccidia* 0.21% (2/966), *Ascaridia galli* 0.1% (1/966) and *Heterakis gallinarum* 0.1% (1/966). While the result in native chicken showed *Coccidia* 38.80% (26/67), *Ascaridia galli* 31.34% (21/67), *Raillietina* spp. 22.39% (15/67), *Capillaria* spp. 16.42% (11/67), GI nematode 8.96% (6/67) and *Heterakis gallinarum* 8.96% (6/67).

Keywords: Internal Parasites, Poultry, Central Region